



**Силабус**  
навчальної дисципліни  
**Історія української культури**  
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА. ЕНЕРГЕТИКА,  
ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

спеціалізація 015.33 Енергетика, електротехніка та електромеханіка

кваліфікація: бакалавр з професійної освіти (енергетика, електротехніка та електромеханіка)

<b>Викладач (і)</b>	Марина АНТОЦАК
<b>Посилання на сайт</b>	<a href="http://bdpu.org/opp/">http://bdpu.org/opp/</a>
<b>Контактний тел.</b>	+380964137992
<b>Е-mail викладача:</b>	mberezhna1966@ukr.net
<b>Графік консультацій</b>	П'ятниця, 15.50-17.10

**Обсяг курсу на поточний навчальний рік:**

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	18	18	54	залік

**Семестр: 3**

**Мова навчання:** українська

**Ключові слова:** матеріальна культура, духовна культура, художня культура, елітарна культура – масова культура, мистецтво, національна культура, усна народна творчість, народна демонологія, літопис, книжкова мініатюра, декоративно-ужиткове мистецтво, архітектура, скульптура, живопис, бароко, гуманізм, романтизм, «соціалістичний реалізм», модернізм, постмодернізм.

**Мета та предмет курсу:** вивчення основних періодів розвитку української культури, проблеми етногенезу та культурогенезу українського народу, аналіз історичної специфіки української національної культурної традиції, що постає невід'ємною умовою формування ціннісних орієнтирів та гуманізації сучасного українського соціокультурного простору. Предмет – історичний розвиток української культури.

**Компетентності та програмні результати навчання:**

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 09. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК 02. Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії.

ПР 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.

### **Зміст курсу:**

**Змістовий модуль 1. Історичний розвиток української культури: від витоків до першої половини XIV ст.**

Тема 1. Філософсько-теоретичні основи історії української культури. Предмет і завдання курсу.

Тема 2. Історичні умови виникнення та джерела формування української культури.

Тема 3. Особливості культури Київської Русі-України та Галицько-Волинської держави.

**Змістовний модуль 2. Генеза української культури у XIV- XIX ст.**

Тема 4. Культурні традиції українського Ренесансу (XIV – I пол. XVII ст.).

Тема 5 Українська культура козацько-гетьманської доби (II пол. XVII – XVIII ст.).

Тема 6. Епоха просвітництва та романтизму в Україні (кін. XVIII ст. – I пол. XIX ст.).

Тема 7. Українська культура на шляху національного відродження (друга пол. XIX ст. – перше двадцятиріччя XX ст.).

**Змістовий модуль 3. Українська культура у XX – XXI ст...**

Тема 8. Українська культура у міжвоєнний час та роки Другої світової війни.

Тема 9. Розвиток культури в УРСР (1945-1991рр.).

Тема 10. Культуротворчі процеси в Україні в умовах незалежності.

**Методи навчання:** словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда-повідомлення, ілюстрування), демонстрування, самостійне спостереження, практичні (практичні роботи, дослідні роботи).

**Методи контролю і самоконтролю у навчанні:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, комбіноване опитування, письмовий і тестовий контроль, самоконтроль і самооцінка.

**Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):** обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами («Положення про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті» ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist\\_sayt.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist_sayt.pdf))), а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

**Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:** освітні платформи інтерактивної взаємодії у форматі відео-конференції ZOOM, Google Meet; віртуальне навчальне середовище Moodle університету, що містить навчально-методичний комплекс дисципліни для ефективної взаємодії, самоосвіти та контролю освітніх результатів здобувачів; Google-сервіси (Keep, документи, презентації, форми, чат, календар, диск); ноутбук Acer Aspire 5 A515-58P-379M; мультимедійний проектор Optima GT 1080e; екран; окуляри віртуальної реальності.

**Система оцінювання та вимоги:** внутрішня університетська 100-бальна шкала. Після вивчення навчальної дисципліни їх результати конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

### **Узагальнені критерії оцінювання:**

- «А», 90–100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили;

- «В», 78–89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи й задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

- «С», 65–77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, у цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

- «D», 58–64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; із допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

- «E», 50–57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

- «FX», 35–49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);

- «F», 1–34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

### **Розподіл балів, які отримують студенти**

Педагогічний контроль за навчально-професійною діяльністю студентів здійснюється в таких формах:

а) поточний контроль відбувається за результатами виконання самостійних робіт (опрацювання літератури та першоджерел, конспектування першоджерел, написання есе, підготовка доповідей, письмові відповіді на проблемні запитання, складання презентацій тощо);

б) оцінка за залік виставляється наприкінці семестру на основі підсумкового контролю з урахуванням відвідування занять, виступів на семінарах, якості виконання самостійної навчальної роботи.

Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (сума балів за поточну роботу на семінарських заняттях, балів за самостійну роботу).

Здобувач допускається до модульного контролю за умови виконання всіх семінарських завдань і завдань самостійної роботи.

За **весь курс** здобувач отримує **максимум 100 балів (підсумкова оцінка)**. Це бали поточного контролю (таблиці 1, 2, 3).

Таблиця 1

**Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах**

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Підсумкова оцінка/ семестровий іспит
Поточний контроль		<b>100</b>
Семінарські заняття	70	
Самостійна робота	30	

Розподіл набраних здобувачем балів під час поточного контролю

Таблиця 2

**Розподіл набраних здобувачем балів під час семінарських занять**

Види робіт	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
ПЗ 1	3,4	4,8	5,7	6,4	7,7	8,8	10
ПЗ 2	3,4	4,8	5,7	6,4	7,7	8,8	10
ПЗ 3	3,4	4,8	5,7	6,4	7,7	8,8	10
ПЗ 4	3,4	4,9	5,7	6,4	7,7	8,8	10
ПЗ 5	3,4	4,9	5,7	6,4	7,7	8,8	10
ПЗ 6	3,5	4,9	5,7	6,5	7,7	9	10
ПЗ 7	3,5	4,9	5,8	6,5	7,8	9	10
Максимальна кількість набраних балів	24	34	40	45	54	62	70

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на практичних заняттях – 70 балів (за умови виконання всіх видів роботи, передбачених планом практичного заняття).

Таблиця 3

## Розподіл набраних здобувачем балів під час самостійної роботи

Самостійна робота	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
Тема 1	0,6	1	1,1	1,3	1,5	1,9	5
Тема 2	0,6	1	1,1	1,3	1,5	1,9	5
Тема 3	0,7	1	1,2	1,3	1,5	1,9	5
Тема 4	0,7	1	1,2	1,3	1,5	1,9	5
Тема 5	0,7	1	1,2	1,4	1,5	2,1	5
Тема 6	0,7	1	1,2	1,4	1,5	2,3	5
Максимальна кількість набраних балів	4	6	7	8	9	11	30

### Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

#### Основні

1. Лазарович М. Історія та культура України: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 731 с.
2. Качкан В., Величко О., Божко Н. Історія української культури (підручник, 4-е видання). Київ: Медицина, 2021. 368 с.
3. Білоцерківський В.Я., Шейко В.М. Історія української культури: навч. посіб. Київ: Знання, 2019. 456 с.
4. Греченко В.А., Чорний І.В., Кушнерук В.А., Рижко В.А. Історія світової та української культури: підруч. для вищ. закл. освіти. Київ: Літера, 2020. 464 с.
5. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 340 с.
6. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. 3-тє видання: підручник. Вид-во ЦУЛ, 2019. 584 с.
7. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 142 с.
8. Абрамович С., Чікарькова М. Світова та українська культура: навч. посібник. Львів: Світ, 2018. 344 с.

#### Додаткові

9. Боряк Г., Таїрова-Яковлева Т. Самійло Величко. Літопис. Київ: вид-во Кліо,

2020. 1016 с.
10. Войтович В. Українська міфологія. Київ, вид-во Либідь, 2020. 664 с.
  11. Гарін А., Кігіцар І., Кондратенко О. Історія України. Київ: вид-во Центр навчальної літератури, 2017. 240 с.
  12. Греченко В. Історія світової та української культури. Довідник для школярів та абітурієнтів. Київ: Вид-во Літера, 2021. 480 с.
  13. Греченко В., Чорний І. Історія світової та української культури. Київ: Літера, 2016. 464 с.
  14. Дара К. Чарівні істоти українського міфу. Духи природи. Київ: Віват, 2019. 320 с.
  15. Дара К. Чарівні істоти українського міфу. Духи-шкідники. Київ: Віват, 2020. 336 с.
  16. Дзира Я. Літопис Самовидця. Вид-во Центр навчальної літератури, 2019. 208 с.
  17. Касьянов Г. Незгодні. Українська інтелігенція в русі опору 1960-1980-х років. Київ: Вид-во Кліо Мова, 2019. 272 с.
  18. Качкан В., Левандовський В., Величко О. Історія України. Київ: Медицина, 2018. 360 с.
  19. Костів К. Книги буття українського народу. Київ: Вид-во Центр навчальної літератури, 2020. 190 с.
  20. Кралюк П. Острозький культурний центр та становлення Києво-Могилянської академії. Київ: Вид-во КНТ, 2017. 240 с.
  21. Кралюк П. Козацька міфологія України. Творці та епігони. Київ: Вид-во Фоліо, 2016. 400 с.
  22. Літопис гадяцького полковника Григорія Грабянки. Київ: Вид-во Центр навчальної літератури, 2019. 186 с.
  23. Луняки Є. Вольтер і Україна. Монографія. Київ: Вид-во Видавець Олег Філюк, 2020. 122 с.
  24. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 288 с.
  25. Піддубний С. Українська цивілізація. Ведія. Словник-довідник української праісторії та ведичної культури. Київ, вид-во Мандрівець, 2016. 352 с.
  26. Турченко Ф, Турченко Г. Каганов Ю. Історія України (1914–1945). Київ: Вид-во Гельветика, 2021. 368 с.
  27. Фартінг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Київ: Віват, 2020. 576 с.
  28. Чорний Г. Хто ми є, українці? Київ: Вид-во Ярославів Вал, 2020 224 с.

### **Інтернет-ресурси**

1. [www.bdpu.org/library](http://www.bdpu.org/library)
2. <http://www.nbuiv.gov.ua>

3. <https://scholar.google.com>
4. <https://www.irbis-nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека імені В. Вернадського
5. <https://elib.nlu.org.ua/> – Електронна бібліотека «Культура України»
6. <http://archeos.org.ua/> – Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України;
7. <https://www.inst-ukr.lviv.ua/> – Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України;
8. <https://www.etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України;
9. <https://ethnology.lviv.ua/> – Інститут народознавства НАН України НАН України;
10. <http://ku-khsac.in.ua/> – журнал «Культура України»;
11. <https://ucs.knu.ua/> – Вісник: Українські культурологічні студії;
12. <http://issues-culture-knu.kim.pp.ua/> – журнал «Питання культурології»;
13. <https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac> – журнал «Культурологічний альманах»;
14. <https://journals.uran.ua/kis> – журнал «Культура і сучасність»;
15. <https://nte.etnolog.org.ua/> – журнал «Народна творчість та етнологія»;
16. <https://www.dolesko.com/> – Центр української культури та мистецтв;
17. <http://rksu.nbuv.gov.ua/> – Рукописна та книжкова спадщина України;
18. <https://etnoua.info/> – сайт «Україна споконвічна»;
19. <https://na-skryzhalyah.blogspot.com/> – культурологічний сайт «На скрижалях»;
20. <https://www.ridivira.com/uk/> – культурологічний сайт «Рідвіра».